

หลักการพยาบาลเบื้องต้น

FUNDAMENTAL OF NURSING

พิมพ์ครั้งที่ 2

หลักการพยาบาลเบื้องต้น = Funda..
WY100 ศ463ท 2565

B0014750
bib:13399117396

บรรณาธิการ
ศิริพร สว่างจิตร
สุชาดา ศรีโยธี

ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ชื่อเรื่อง หลักการพยาบาลเบื้องต้น : Fundamental of Nursing

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ศิริพร สว่างจิตร์ และคณะ. (2565). หลักการพยาบาลเบื้องต้น (Fundamental of Nursing). พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ: ไทภูมิ พับลิชชิ่ง.

354 หน้า ISBN: 978-616-93596-0-9

พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2563 จำนวน 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 ปี 2565 จำนวน 300 เล่ม

ราคา 350 บาท

1. หลักการพยาบาลเบื้องต้น 2. การพยาบาล (I) ชื่อเรื่อง

ผู้เขียน

พลตรีหญิง ดร.อมรรภรณ์ หมี่ปาน

พันเอกหญิง ดร.ศิริพร สว่างจิตร์

พันเอกหญิง ไพจิตต์ เพิ่มพูล

พันเอกหญิง เบญจวรรณ วงศ์ปราชญ์

พันเอกหญิง ดร.จุฑารัตน์ บันดาลสิน

พันเอกหญิง ดร.นัยนา วงศ์สายดา

พันโทหญิง ดร.กุสุมา กังหลี

พันตรีหญิง นันทิกานต์ กลิ่นเชตุ

ร้อยโทหญิง สุชาดา ศรีโยธี

เลขเรียกหนังสือ..... WY100

..... ศ463น 2565

เลขทะเบียนหนังสือ..... B0014750

วันที่ลงทะเบียน..... 5 เม.ย. 2567

ได้มาจาก..... งบประมาณ 2567

บรรณาธิการ

พันเอกหญิง ดร.ศิริพร สว่างจิตร์

ร้อยโทหญิง สุชาดา ศรีโยธี

พิมพ์ที่

บริษัท ไทภูมิ พับลิชชิ่ง จำกัด

เลขที่ 24/6-7 ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. 02-926-1261 สายด่วน 081-817-0901 แฟกซ์. 02-926-1263

E-mail : sale@thaiphumpublishing.com

www.thaiphumpublishing.com

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ความปลอดภัยของผู้ป่วย	1
ความหมายของความปลอดภัยของผู้ป่วย	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้ป่วย	
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วย	
การนำความคิดความปลอดภัยของผู้ป่วยไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการบริการสุขภาพ	
บทที่ 2 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการควบคุมการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ	11
ความหมายและปัจจัยที่มีผลต่อการติดเชื้อในโรงพยาบาล	
หลักการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล	
เทคนิคปฏิบัติการป้องกันและการควบคุมการติดเชื้อ	
บทที่ 3 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคลและหน่วยผู้ป่วย	37
ความหมายของการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	
วัตถุประสงค์ในการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	
กำหนดการในการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	
บทบาทของพยาบาลในการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	
การดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	
การดูแลหน่วยผู้ป่วย	
บทที่ 4 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยเคลื่อนไหว และความปลอดภัย	71
การเคลื่อนไหว	
ชนิดและหลักการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	
การจัดท่าเพื่อการเตรียมตรวจและการรักษา	
การออกกำลังกาย และการเคลื่อนไหวของข้อต่างๆ (Range of Motion)	
การปฏิบัติเทคนิคการเคลื่อนย้ายและการจัดท่า	
บทที่ 5 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการวัดสัญญาณชีพ	99
ความหมายและความสำคัญของสัญญาณชีพ	
หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการตรวจสอบอุณหภูมิร่างกาย	
หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการตรวจสอบชีพจร	
หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการตรวจสอบการหายใจ	
หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการตรวจสอบความดันโลหิต	
การบันทึกสัญญาณชีพ	

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยด้านอาหารและน้ำ	131
การเตรียมผู้ป่วยเพื่อรับประทานอาหาร	
การดูแลผู้ป่วยที่รับประทานอาหารทางปาก	
ประเภทอาหารในโรงพยาบาล	
การใส่สายให้อาหารทางจมูกเข้าสู่กระเพาะอาหาร	
การให้อาหารทางสายให้อาหาร	
ข้อบ่งชี้สำหรับการให้อาหารทางสายยางให้อาหาร	
ข้อควรปฏิบัติในระหว่างการให้อาหารทางสายยางให้อาหาร	
ภาวะแทรกซ้อนจากการให้อาหารทางสายยางให้อาหาร	
การถอดสายให้อาหารออก	
บทที่ 7 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการบริหารยา	145
ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการให้ยา	
ประเภทหรือรูปแบบของยา และวิถีทางในการให้ยา	
การบริหารยา	
เทคนิคการปฏิบัติการพยาบาลในการให้ยารูปแบบต่างๆ	
การให้ยาเฉพาะที่ (Topical administration)	
การให้ยาทางปาก (Oral Administration)	
การให้ยาฉีด (Parenteral Administration)	
การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Intravenous infusion)	
บทที่ 8 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการดูแลบาดแผล	197
กระบวนการหายของแผล และชนิดการหายของแผล	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหายของแผล	
ความหมายแผลกดทับ ระดับความรุนแรงแผลกดทับ และการดูแลผู้ป่วยที่มีแผลกดทับ	
เทคนิคและขั้นตอนการดูแลทำความสะอาดแผล	
บทที่ 9 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการใช้ความร้อนและความเย็นเพื่อการบำบัด	223
การใช้ความร้อนในการบำบัด	
การใช้ความร้อนชนิดแห้ง (Dry heat application)	
การใช้ความร้อนชนิดเปียก (Moist heat application)	
การใช้ความเย็นในการบำบัด	
การใช้ความเย็นชนิดแห้ง (Dry cold application)	
การใช้ความเย็นชนิดเปียก (Moist cold application)	

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 10 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาาระบบทางเดินหายใจ	239
กลไกการหายใจ	
การหายใจที่ปกติ	
การหายใจที่ผิดปกติ	
ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการออกซิเจนได้	
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความต้องการด้านการแลกเปลี่ยนออกซิเจน	
การส่งเสริมการหายใจอย่างลึก	
การส่งเสริมการไออย่างมีประสิทธิภาพ	
การให้ออกซิเจน	
การดูดเสมหะ	
การพ่นยาละอองฝอย	
บทที่ 11 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการเก็บสิ่งส่งตรวจ	275
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเก็บสิ่งส่งตรวจ	
การเก็บเลือดส่งตรวจ	
การเก็บปัสสาวะส่งตรวจ	
การเก็บอุจจาระส่งตรวจ	
การเก็บเสมหะส่งตรวจ	
การเก็บตัวอย่างสิ่งที้ออกจากแผลหรือจากช่องว่างต่างๆของร่างกาย	
บทที่ 12 หลักการและเทคนิคการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยด้านการขับถ่าย	297
ทบทวนสรีระวิทยาของระบบขับถ่ายปัสสาวะ	
ปัจจัยที่มีผลต่อการขับถ่ายปัสสาวะ	
การประเมินหน้าที่ของระบบขับถ่ายปัสสาวะ*	
อาการและอาการแสดงที่ผิดปกติของระบบทางเดินปัสสาวะ	
การพยาบาลเพื่อช่วยเหลือให้มีการขับถ่ายปัสสาวะ	
การสวนปัสสาวะ	
กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่มีการเปลี่ยนแปลงในการขับถ่ายปัสสาวะ	
การถ่ายอุจจาระ และวิธีการสวนอุจจาระ	
กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่มีการเปลี่ยนแปลงในการขับถ่ายอุจจาระ	

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 2.1 การแยกผู้ป่วยและการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคตามการวินิจฉัยโรค	19
ตารางที่ 2.2 ขั้นตอนการล้างมือ	29
ตารางที่ 2.3 ขั้นตอนการใส่ถุงมือ	30
ตารางที่ 2.4 ขั้นตอนการใส่และถอดหมวกและหน้ากากอนามัย	31
ตารางที่ 2.5 การใส่และถอดเสื้อคลุม	33
ตารางที่ 2.6 ขั้นตอนการเปิดและหีบจับห่อของปราศจากเชื้อ	34
ตารางที่ 3.1 การดูแลความสะอาดปากและฟันสำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว	44
ตารางที่ 3.2 การอาบน้ำผู้ป่วยบนเตียงชนิดสมบูรณ์ (Complete bed bath)	49
ตารางที่ 3.3 การนวดหลัง (Back massage หรือ Back rub)	53
ตารางที่ 3.4 การดูแลความสะอาดผม (Shampoo)	56
ตารางที่ 3.5 การดูแลความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก (Perineal care)	58
ตารางที่ 3.6 การทำเตียงว่าง (Close bed)	64
ตารางที่ 3.7 การทำเตียงที่ผู้ป่วยไม่สามารถลุกขึ้นจากเตียง (Occupied bed)	66
ตารางที่ 3.8 การปูเตียงผู้ป่วยที่สามารถลุกจากเตียงได้ (Opened bed)	68
และการทำเตียงสำหรับผู้ป่วยกลับจากห้องผ่าตัด (Anesthetic bed หรือ surgical bed)	
ตารางที่ 4.1 การจัดท่าต่างๆเพื่อการเตรียมตรวจและการรักษา	78
ตารางที่ 4.2 ขอบเขตการเคลื่อนไหวของข้อต่างๆ (Range of Motion)	82
ตารางที่ 4.3 การเคลื่อนย้ายและการจัดท่า	83
ตารางที่ 4.4 การช่วยเลื่อนผู้ป่วยไปทางหัวเตียงสำหรับผู้ป่วยสามารถออกกำลังช่วยเหลือตัวเองได้	84
ตารางที่ 4.5 การช่วยเลื่อนผู้ป่วยไปทางหัวเตียงสำหรับผู้ป่วยสามารถออกกำลังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้	85
ตารางที่ 4.6 การช่วยเลื่อนผู้ป่วยนอนริมเตียง	87
ตารางที่ 4.7 การช่วยผู้ป่วยพลิกตะแคงตัว	87
ตารางที่ 4.8 การช่วยผู้ป่วยลุกนั่งบนเตียง	88
ตารางที่ 4.9 การช่วยผู้ป่วยลุกนั่งห้อยเท้าบนเตียง	89
ตารางที่ 4.10 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปเก้าอี้หรือรถเข็น กรณีผู้ป่วยพอช่วยเหลือตนเองได้	90
ตารางที่ 4.11 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปเก้าอี้หรือรถเข็น กรณีที่ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้	91
ตารางที่ 4.12 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปยังรถนอนในรายที่ช่วยตัวเองได้	92
ตารางที่ 4.13 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปรถนอน ในรายที่ช่วยตัวเองไม่ได้	93
ตารางที่ 4.14 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปรถนอนหรือจากรถนอนไปเตียงโดยใช้แผ่นเลื่อน	94
ตารางที่ 4.15 การจัดท่านอนหงาย (Supine position or dorsal position)	95
ตารางที่ 4.16 การจัดท่านอนตะแคง (Lateral or Side – lying position)	95

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.17 การจัดท่านอนคว่ำ (Prone Position)	96
ตารางที่ 4.18 การจัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ (Semiprone position หรือ Sim's position)	97
ตารางที่ 4.19 การจัดท่านอนหงายศีรษะสูง (Fowler's position)	97
ตารางที่ 5.1 ตำแหน่งการวัดอุณหภูมิร่างกาย	103
ตารางที่ 5.2 อุณหภูมิปกติแต่ละช่วงวัย	104
ตารางที่ 5.3 ค่าเฉลี่ยอุณหภูมิร่างกายตามตำแหน่งที่วัด	106
ตารางที่ 5.4 ตำแหน่งที่วัดอุณหภูมิร่างกาย	106
ตารางที่ 5.5 การวัดอุณหภูมิร่างกาย	108
ตารางที่ 5.6 ชนิดของไข้	112
ตารางที่ 5.7 อัตราการเต้นของชีพจรแต่ละช่วงวัย	114
ตารางที่ 5.8 การนับชีพจร (Radial Pulse)	116
ตารางที่ 5.9 อัตราการหายใจของแต่ละช่วงวัย	118
ตารางที่ 5.10 การนับการหายใจ	119
ตารางที่ 5.11 ค่าความดันโลหิตปกติของผู้ใหญ่	123
ตารางที่ 5.12 การวัดความดันโลหิต	124
ตารางที่ 5.13 การวัดปริมาณความอิ่มตัวของออกซิเจนโดยใช้ Pulse Oximetry	128
ตารางที่ 6.1 การใส่สายให้อาหารทางจมูกเข้ากระเพาะอาหาร (Nasogastric intubation)	135
ตารางที่ 6.2 การให้อาหารเหลวทางจมูกลงสู่กระเพาะอาหาร	140
ตารางที่ 6.3 การถอดสายยางให้อาหารออก	143
ตารางที่ 7.1 การให้ยาทางปาก (Oral administration)	156
ตารางที่ 7.2 การเตรียมยาฉีด	161
ตารางที่ 7.3 การให้ยาฉีดเข้ากล้ามเนื้อ (Intramuscular administration)	171
ตารางที่ 7.4 การให้ยาฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำ (Intravenous Medication)	177
ตารางที่ 7.5 การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Intravenous Infusion)	184
ตารางที่ 7.6 การให้การให้เลือด (Blood transfusion)	192
ตารางที่ 8.1 แบบประเมินความเสี่ยงการเกิดแผลกดทับ: Braden's Score	209
ตารางที่ 8.2 น้ำยาที่ใช้ทำความสะอาดแผล	214
ตารางที่ 8.3 การทำแผล	218
ตารางที่ 9.1 ขั้นตอนการปฏิบัติการใช้กระเป๋าน้ำร้อน (Hot water bag)	231
ตารางที่ 9.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ การแช่กันด้วยน้ำร้อน	232

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 9.3 การใช้กระเป๋าน้ำแข็ง	235
ตารางที่ 9.4 เปรียบเทียบการใช้ความร้อนและเย็นในการบำบัด	236
ตารางที่ 10.1 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งเสริมการหายใจอย่างลึก (Deep Breathing Exercise)	245
ตารางที่ 10.2 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งเสริมการไออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Cough)	247
ตารางที่ 10.3 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับออกซิเจนทางสายยางคู้เข้าจมูก (nasal cannula)	250
ตารางที่ 10.4 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับออกซิเจนทางหน้ากาก (mask)	253
ตารางที่ 10.5 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับออกซิเจนจากเต็นท์ (Oxygen tent)	255
ตารางที่ 10.6 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับออกซิเจนทางหลอดลม (Oxygen T-piece) และท่อเจาะคอ (Tracheostomy Collar)	257
ตารางที่ 10.7 ระดับความดันของเครื่องดูดเสมหะ	261
ตารางที่ 10.8 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการดูดเสมหะทางปาก (Oral suctioning)	261
ตารางที่ 10.9 การดูดเสมหะผ่านทางปากหรือจมูกถึงหลอดลม (Orotracheal หรือ Nasotracheal suctioning)	264
ตารางที่ 10.10 การดูดเสมหะทางท่อหลอดลมคอ (Endotracheal suctioning)	266
ตารางที่ 10.11 การดูดเสมหะทางหลอดลมคอ (Tracheostomy tube) ในผู้ป่วยเจาะคอ	268
ตารางที่ 11.1 การเจาะเลือดที่ผิวหนัง	278
ตารางที่ 11.2 ตำแหน่งการเจาะเลือดจากหลอดเลือดดำ	281
ตารางที่ 11.3 ชนิดและลำดับของการใส่สิ่งส่งตรวจ	282
ตารางที่ 11.4 การเจาะเลือดจากหลอดเลือดดำ	282
ตารางที่ 11.5 การเจาะเลือดส่งเพาะเชื้อ (Hemoculture)	285
ตารางที่ 11.6 การเก็บปัสสาวะส่งตรวจ	288
ตารางที่ 11.7 การเก็บปัสสาวะ 24 ชั่วโมงส่งตรวจ	289
ตารางที่ 11.8 การเก็บปัสสาวะในผู้ป่วยที่คาสายสวนปัสสาวะ	290
ตารางที่ 11.9 การเก็บอุจจาระส่งตรวจ (Stool examination)	291
ตารางที่ 11.10 การเก็บอุจจาระส่งเพาะเชื้อ Stool culture	292
ตารางที่ 11.11 การเก็บเสมหะส่งตรวจ	293
ตารางที่ 11.12 การเก็บตัวอย่างสิ่งที้ออกจากแผลหรือช่องว่างต่างๆของร่างกาย	294
ตารางที่ 12.1 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการสวนปัสสาวะชนิดคาสาย	308
ตารางที่ 12.2 การปฏิบัติกรยกเลิกการคาสายสวนปัสสาวะ	317
ตารางที่ 12.3 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการใส่ถุงยางอนามัย (Condom) รองรับน้ำปัสสาวะ	319
ตารางที่ 12.4 การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการสวนอุจจาระด้วยน้ำสบู่ (S.S.E.)	326

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 1.1 ประเภทของกลไกความคิดที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย	6
ภาพที่ 2.1 วงจรการติดเชื้อโรค	14
ภาพที่ 2.2 ทางออกของเชื้อโรค (Portal of exit)	14
ภาพที่ 2.3 ทางเข้าของเชื้อโรค (Portals of entry)	15
ภาพที่ 2.4 การแพร่กระจายเชื้อทางอากาศและฝอยละออง	17
ภาพที่ 2.5 ระดับของการทำลายเชื้อ (Level of disinfection)	27
ภาพที่ 2.6 ขั้นตอนการล้างมือ 6 ขั้นตอน	29
ภาพที่ 2.7 ขั้นตอนการใส่ถุงมือปราศจากเชื้อ	31
ภาพที่ 2.8 ขั้นตอนการถอดถุงมือ	31
ภาพที่ 2.9 การใส่หน้ากากอนามัย	32
ภาพที่ 2.10 การสวมแว่นตา	32
ภาพที่ 2.11 การถอดหน้ากากอนามัย	32
ภาพที่ 2.12 การใส่เสื้อคลุม	33
ภาพที่ 2.13 การถอดเสื้อคลุม	34
ภาพที่ 2.14 การเปิดห้องของชั้นนอก	35
ภาพที่ 2.15 การเปิดห้องของชั้นใน	35
ภาพที่ 2.16 การเสิร์ฟอุปกรณ์/เวชภัณฑ์	35
ภาพที่ 3.1 การจัดทำตะแคงกึ่งคว่ำ	45
ภาพที่ 3.2 การทำความสะอาดปากฟันผู้ป่วย	45
ภาพที่ 3.3 การเช็ดตา	50
ภาพที่ 3.4 การทำความสะอาดหูและจมูก	51
ภาพที่ 3.5 การแคะมือและเท้า	51
ภาพที่ 3.6 การตัดเล็บผู้ป่วย	52
ภาพที่ 3.7 การจัดท่านอนคว่ำ	54
ภาพที่ 3.8 ท่านวดที่ 1 Stroking	54

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 3.9 ทำนวดที่ 2 Kneading	54
ภาพที่ 3.10 ทำนวดที่ 3 Hacking	55
ภาพที่ 3.11 ทำนวดที่ 4 Clapping	55
ภาพที่ 3.12 การเตรียมอุปกรณ์สำหรับสระผม	56
ภาพที่ 3.13 การสระผม	57
ภาพที่ 3.14 ทำนอนหงายชันเข่า	59
ภาพที่ 3.15 ทำนอนหงายกางขาออกทั้งสองข้าง	59
ภาพที่ 3.16 การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิง	60
ภาพที่ 3.17 การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย	60
ภาพที่ 3.18 การทำเตียงที่ผู้ป่วยไม่สามารถลุกขึ้นจากเตียง (Occupied bed)	67
ภาพที่ 4.1 ทำนอนของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก	75
ภาพที่ 4.2 การจัดทำนอนหงายของผู้ป่วยอัมพาต	75
ภาพที่ 4.3 ลักษณะการวางแขนของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก	76
ภาพที่ 4.4 การจัดทำนอนตะแคงข้างดีของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก	76
ภาพที่ 4.5 การจัดทำนอนทับข้างที่เป็นอัมพาต	76
ภาพที่ 4.6 การจัดทำนอนคว่ำของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีก	77
ภาพที่ 4.7 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปนั่งในรถเข็น	78
ภาพที่ 4.8 ทำนอนหงาย	78
ภาพที่ 4.9 ทำนอนตะแคง	78
ภาพที่ 4.10 ทำนอนคว่ำ	78
ภาพที่ 4.11 ทำนั่งบนเตียง	79
ภาพที่ 4.12 ทำนอนหงายชันเข่า	79
ภาพที่ 4.13 ทำนอนหงายพาดเท้าบนขาหยั่ง	79
ภาพที่ 4.14 ทำนอนคว่ำคุกเข่า	79
ภาพที่ 4.15 ทำนอนศีรษะต่ำปลายเท้าสูง	80

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 4.16 การช่วยผู้ป่วยเดินโดยพยาบาล 1 คน	80
ภาพที่ 4.17 การช่วยผู้ป่วยเดินโดยพยาบาล 2 คน	80
ภาพที่ 4.18 การเคลื่อนไหวของข้อต่างๆ (Range of Motion)	83
ภาพที่ 4.19 การเลื่อนตัวผู้ป่วยไปทางหัวเตียงในผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตนเองได้	85
ภาพที่ 4.20 การช่วยเลื่อนผู้ป่วยไปทางหัวเตียงโดยพยาบาล 2 คน	86
ภาพที่ 4.21 การช่วยเลื่อนผู้ป่วยไปทางหัวเตียงโดยพยาบาล 3 คน	86
ภาพที่ 4.22 การใช้ผ้าขวางเตียงช่วยในการเลื่อนตัวผู้ป่วย	86
ภาพที่ 4.23 การช่วยเหลือผู้ป่วยพลิกตะแคงตัว	88
ภาพที่ 4.24 การช่วยผู้ป่วยลุกนั่งบนเตียง	89
ภาพที่ 4.25 การช่วยผู้ป่วยลุกนั่งห้อยเท้าบนเตียง	89
ภาพที่ 4.26 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปเก้าอี้หรือรถเข็นในผู้ป่วยพอช่วยเหลือตนเองได้	90
ภาพที่ 4.27 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปเก้าอี้หรือรถเข็นในผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้	92
ภาพที่ 4.28 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปยังรถนอนในรายที่ช่วยตัวเองได้	93
ภาพที่ 4.29 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากเตียงไปรถนอน ในรายที่ช่วยตัวเองไม่ได้	93
ภาพที่ 4.30 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปรถนอนหรือจากรถนอนไปเตียงโดยใช้แผ่นเลื่อน	94
ภาพที่ 5.1 ไฮโปธาลามัส (Hypothalamus)	102
ภาพที่ 5.2 การวัดอุณหภูมิทางปาก	109
ภาพที่ 5.3 การวัดอุณหภูมิทางทวารหนัก	109
ภาพที่ 5.4 การวัดอุณหภูมิทางรักแร้	110
ภาพที่ 5.5 การวัดอุณหภูมิทาง Tympanic	110
ภาพที่ 5.6 การเช็ดปรอท	110
ภาพที่ 5.7 การอ่านค่าปรอท	111
ภาพที่ 5.8 ตำแหน่งซีฟจร	116
ภาพที่ 5.9 การจับซีฟจร	117
ภาพที่ 5.10 การฟังซีฟจรในเด็กเล็ก	117

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 5.11 การหายใจ	118
ภาพที่ 5.12 เครื่องวัดความดันโลหิตชนิดใช้ปรอท (Mercury manometer)	124
ภาพที่ 5.13 เครื่องวัดความดันโลหิตชนิดไม่ใช้ปรอท (Aneroid manometer) และ เครื่องมือวัดความดันโลหิตแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic manometer)	124
ภาพที่ 5.14 การคลำชีพจรที่ข้อพับแขน	125
ภาพที่ 5.15 การเกิด Korotkoff's sound	126
ภาพที่ 5.16 การใช้เครื่อง Pulse Oximetry	128
ภาพที่ 6.1 ทานอนศิริระสูง	136
ภาพที่ 6.2 การวัดตำแหน่งสายให้อาหารทางจมูกเข้ากระเพาะอาหาร	137
ภาพที่ 6.3 การใส่สายให้อาหารทางจมูกเข้ากระเพาะอาหาร	137
ภาพที่ 6.4 การติดพลาสติกกับสายยางให้อาหาร	138
ภาพที่ 6.5 การให้อาหารโดยการต่อ asepto syringe	141
ภาพที่ 6.6 การต่อสายเข้ากับถูงอาหาร	141
ภาพที่ 6.7 การถอดสายให้อาหารออก	143
ภาพที่ 7.1 การให้ยาหยอดตา	152
ภาพที่ 7.2 การป้ายตา	152
ภาพที่ 7.3 การหยอดจมูก	153
ภาพที่ 7.4 การหยอดหู	153
ภาพที่ 7.5 การเหน็บยาทางทวารหนัก	154
ภาพที่ 7.6 การเหน็บยาทางช่องคลอด	154
ภาพที่ 7.7 การให้ยาสูดดมหรือยาพ่นแบบ Spray	155
ภาพที่ 7.8 การให้ยาการสูดพ่นยาแบบ MDI	155
ภาพที่ 7.9 การตรวจสอบยากับ Medication record	156
ภาพที่ 7.10 การเตรียมยาเม็ด	156
ภาพที่ 7.11 การเตรียมยาน้ำ	156

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 7.12 วิธีทางของการให้ยาฉีด มุมในการแทงเข็มของการฉีดยาทั้ง 4 วิธีทาง	158
ภาพที่ 7.13 อุปกรณ์ในการฉีดยา: กระบอกฉีดยา (Syringe)	159
ภาพที่ 7.14 อุปกรณ์ในการฉีดยา: เข็มฉีดยา (Needle)	159
ภาพที่ 7.15 อุปกรณ์ในการฉีดยา: ภาชนะบรรจุยาฉีด	159
ภาพที่ 7.16 ตำแหน่งที่ใช้ในการฉีดยาเข้าผิวหนังชั้นลึก	160
ภาพที่ 7.17 การหัก Ampule ยา	162
ภาพที่ 7.18 วิธีการดูดยาจาก Ampule	162
ภาพที่ 7.19 การไล่อากาศในกระบอกฉีดยา	162
ภาพที่ 7.20 การสวมปลอกเข็ม	162
ภาพที่ 7.21 การดูดยาจาก vial	163
ภาพที่ 7.22 สอดด้านปลายเข็มไว้ในช่องพลาสติกกระบอกฉีดยา	164
ภาพที่ 7.23 การคลึงขวดยาบนฝ่ามือ	164
ภาพที่ 7.24 การเตรียมอินซูลิน	165
ภาพที่ 7.25 การยกผิวหนังบริเวณที่จะฉีดยา	166
ภาพที่ 7.26 การฉีดยาอินซูลินบริเวณหน้าท้อง	166
ภาพที่ 7.27 ลักษณะการแทงเข็มฉีดยา	167
ภาพที่ 7.28 การฉีดยาเข้าชั้นใต้ผิวหนัง	167
ภาพที่ 7.29 การดึงเข็มฉีดยาออกและใช้สำลีแห้งกด	168
ภาพที่ 7.30 Deltoid injection site	169
ภาพที่ 7.31 Ventrogluteal injection site	169
ภาพที่ 7.32 Dorsogluteal injection site	170
ภาพที่ 7.33 Vastus lateralis และ Rectus femoris injection site	170
ภาพที่ 7.34 การผสมยา	172
ภาพที่ 7.35 การดูดยาจากขวดยา	173
ภาพที่ 7.36 การไล่อากาศให้เหลือเท่าเม็ดถั่วเขียว	174

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 7.37 การฉีดยากล้ามเนื้อสะโพก	174
ภาพที่ 7.38 การฉีดยากล้ามเนื้อหน้าขา	174
ภาพที่ 7.39 การฉีดยากล้ามเนื้อต้นแขน	175
ภาพที่ 7.40 การฉีดยาแบบ Z-track or Zigzag Technique	175
ภาพที่ 7.41 การดันยาเข้ากล้ามเนื้อ	176
ภาพที่ 7.42 การดึงเข็มออก	176
ภาพที่ 7.43 การฉีดยาผ่านเส้นเลือดดำโดยตรง	178
ภาพที่ 7.44 การดึงเข็มออกจากเส้นเลือดดำ	179
ภาพที่ 7.45 การหมุน Three way	179
ภาพที่ 7.46 การต่อ Syringe กับ three way	180
ภาพที่ 7.47 บริเวณแทงเข็มฉีดยาบริเวณจุดยาสำหรับฉีดยาของสายน้ำเกลือ	181
ภาพที่ 7.48 การให้ยาผ่าน Volutrol Set	182
ภาพที่ 7.49 การเปิดเส้นเพื่อให้สารน้ำ	187
ภาพที่ 8.1 การใช้ Syringe ฉีด NSS ทำความสะอาดแผล	219
ภาพที่ 8.2 การเช็ดทำความสะอาดแผล Dry Dressing	219
ภาพที่ 8.3 การเช็ดทำความสะอาดแผลแบบมีที่อระบาย	220
ภาพที่ 8.4 การเช็ดทำความสะอาดแผลเปิดหรือแผลเรื้อรัง	220
ภาพที่ 8.5 การต่อสาย extension tube กับ syringe เพื่อล้างทำความสะอาดแผล	220
ภาพที่ 9.1 กระเป๋าน้ำร้อน	227
ภาพที่ 9.2 วิธีการห่อผ้าขนหนูแห้ง 6-12 ชั้น แบบปิดมุมทั้ง 4 ด้าน	228
ภาพที่ 9.3 การประคบ	229
ภาพที่ 9.4 การแช่มือ แช่เท้า	230
ภาพที่ 9.5 การแช่กัน	233
ภาพที่ 10.1 Deep Breathing Exercise	246
ภาพที่ 10.2 การไออย่างมีประสิทธิภาพ	248

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 10.3 การใส่ Oxygen cannula	251
ภาพที่ 10.4 Simple mask	252
ภาพที่ 10.5 Venturi mask	252
ภาพที่ 10.6 Partial rebreathing mask	253
ภาพที่ 10.7 Non – rebreathing mask	253
ภาพที่ 10.8 การใส่หน้ากากให้ออกซิเจน	254
ภาพที่ 10.9 การต่อ T-piece และ การวาง Tracheostomy Collar	258
ภาพที่ 10.10 การดูดเสมหะในปาก	263
ภาพที่ 10.11 การดูดเสมหะทางจมูก	265
ภาพที่ 11.1 ตำแหน่งการเจาะหลอดเลือดฝอย	277
ภาพที่ 11.2 ตำแหน่งหลอดเลือดดำ	278
ภาพที่ 11.3 การเจาะหลอดเลือดฝอยปลายนิ้ว	279
ภาพที่ 11.4 การนำบริเวณ tip สัมผัสกับหลอดเลือด	279
ภาพที่ 11.5 การใช้ Capillary tube ดูดเลือดให้เข้ามาใน tube	280
ภาพที่ 11.6 การอ่านค่าเม็ดเลือดแดงอัดแน่น	280
ภาพที่ 11.7 การรัดสายรัด (tourniquet)	283
ภาพที่ 11.8 การทำความสะอาดบริเวณที่เจาะเลือด	283
ภาพที่ 11.9 ขั้นตอนการเจาะเลือดจากหลอดเลือดดำ	284
ภาพที่ 11.10 การปลดสายรัด (Tourniquet)	284
ภาพที่ 11.11 การถอนเข็มออกจากหลอดเลือดดำ	284
ภาพที่ 11.12 การใส่เลือดลงในหลอดเก็บสิ่งส่งตรวจ	284
ภาพที่ 11.13 การผสมเลือดกับสารภายในหลอดเก็บสิ่งส่งตรวจ	284
ภาพที่ 11.14 การทำความสะอาดบริเวณที่จะเจาะเลือดเพาะเชื้อ	286
ภาพที่ 11.15 การใส่เลือดลงในขวดเพาะเชื้อ	286
ภาพที่ 11.16 การผสมเลือดกับอาหารเลี้ยงในขวดเพาะเชื้อ	286

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 11.17 การ clamp ข้อต่อ Foley's cath กับท่อที่ต่อลง Urine bag	290
ภาพที่ 11.18 การทำความสะอาดสายสวนปัสสาวะ	290
ภาพที่ 11.19 การดูปัสสาวะจากสายสวนปัสสาวะ	290
ภาพที่ 11.20 การเก็บหนองส่งตรวจแบบแผลเปิด	294
ภาพที่ 11.21 การเก็บหนองส่งตรวจแบบแผลปิด	295
ภาพที่ 12.1 สรีระวิทยาของระบบขับถ่ายปัสสาวะ	300
ภาพที่ 12.2 วิธีการใช้หม้อนอน	306
ภาพที่ 12.3 ท่อนอนหงายชันเข้า	310
ภาพที่ 12.4 ท่อนอนหงายกางขา	310
ภาพที่ 12.5 การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิง	311
ภาพที่ 12.6 การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย	312
ภาพที่ 12.7 การใส่สายสวนปัสสาวะในผู้ป่วยเพศหญิง	313
ภาพที่ 12.8 การใส่สายสวนปัสสาวะในผู้ป่วยเพศชาย	313
ภาพที่ 12.9 การสอดหม้อนอน	317
ภาพที่ 12.10 การดูตุน้ำกลั่นออกจาก balloon	318
ภาพที่ 12.11 การเตรียมถุงยางอนามัยกับสายที่ต่อถุงรองรับน้ำปัสสาวะ	320
ภาพที่ 12.12 การสวมถุงยางอนามัยรองรับน้ำปัสสาวะให้ผู้ป่วย	322
ภาพที่ 12.13 การจัดท่านอนตะแคงซ้าย	327
ภาพที่ 12.14 การสวนอุจจาระ	327